

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА

***Отчетен доклад на Изпълнителна агенция за българите в чужбина
/януари 2023 – декември 2023 година/***

За изпълнение на стратегическите цели, поставени пред Изпълнителна агенция за българите в чужбина /ИАБЧ/- запазване и развитие на националната, културната и духовната идентичност на българите по света през 2023 година се организираха, проведеха и подкрепиха редица инициатив насочени към нашите сънародници в чужбина.

1. Взаимодействие с Министерство на образованието и науката:

Съдействие на Министерството на образованието и науката при провеждане на Дейностите по линия на ПМС М 103/1993 г.

Изпълнителната агенция за българите в чужбина участва със свои представители в **Междуправителната работна група по изработването на проект за изменение на ПМС 103/1993 г.** Предложените от ИАБЧ промени бяха частично приети, което прави възможно изпълнението на ангажиментите ни към МОН, но в условията на временна необходимост до приемането на законодателни промени, уеднаквяващи административния процес по удостоверяването на български произход.

Изпълнителната агенция за българите в чужбина участва със свои представители в информационна кампания за кандидатстване на лица от български произход, живеещи в чужбина в български висши училища по ПМС 103/1993 г. Представител на агенцията участва в онлайн кампаниите за Украйна и Молдова, както и в пътуванията до Сърбия и Република Северна Македония с цел информиране на кандидатите за обучение в България относно процедурата и необходимите документи за доказване на българския произход.

2. Координация на мерките и Дейностите по поддържане на българската идентичност, език и култура в традиционните и новите български общности в страните от Източна Европа, Кавказ и Централна Азия; Близкия изток и Африка; Северна и Южна Америка; Азия, Австралия и Океания

Дейността на ИАБЧ е основно концентрирана в тази точка и се осъществява в следните направления:

Аналитична дейност

- Експертите на ИАБЧ работят върху изготвяне на анализи на различните видове български организации в чужбина, като: училища, фолклорни и други културни формации, църковни общини, студентски и младежки организации и др. Работата включва разработване на критерии, по които да бъдат анализирани, събиране на информация съгласно съответните критерии и разработване на самия анализ. В рамките на календарната година бе изготвен **Анализ на българските фолклорни състави в чужбина**, който бе представен на в рамките на Втора творческа среща на **Асоциацията на българските фолклорни състави в чужбина (АБФСЧ)**, проведена в София на **10-12.1.2023 г.**

- Изготвено Становище на Агенцията за българите в чужбина по предложения за инициативи, които да бъдат финансирани по програмата на МВНР за подпомагане на българските организации и медии извън страната за 2022 — 2023 г. относно предложенията на организациите на българските общности в чужбина (*януари 2023 г.*)
- Изработени становища по планове за 2023 г. и отчетите за 2022 г., както и о отчетите за 2023 г. за работата на дипломатическите ни представителства с българските общности в по света, получавани в Агенцията от МВНР (*януари 2023, декември 2023 г.*)
- Изготвено Споразумение за междуинституционално сътрудничество в полза на българските общности в чужбина между Изпълнителната агенция за българите в чужбина и Българското Национално Радио (*март 2023*)
- Изготвено Споразумение за междуинституционално сътрудничество в полза на българските общности в чужбина между Изпълнителната агенция за българите в чужбина и Кирило-Методиевския научен център при БАН (*август 2023*)
- Проведени срещи и извършена работа по подготовка на Меморандуми за сътрудничество с Агенцията за албанците от диаспората към Министерството на външните работи на Албания (*юни 2023*) и Комитета за азербайджанците по света към Президента на Азербайджан (*август 2023*)

3. Връзки и възстановяване на комуникацията с българските общности в чужбина

Поддържане и актуализиране на базата данни. Преди всичко е необходимо да се уточни, че поради negliжиране на Агенцията през последните няколко години, както и поради негативните последици от Ковид, възстановяването на комуникацията ни със сънародниците ни се оказва много трудоемка задача. Ето защо основната част от усилията на екипа на ИАБЧ беше насочен към възстановяване на изгубените контакти, създаването на нови такива и актуализиране на базата данни на Агенцията. Към настоящия момент поддържа активна комуникация със следните дружества и организации в 52 държави по света:

Дружества – 290; Електронни медии – 65, Културни формации – 43, Младежки организации – 31, Училища – 303, Фолклорни състави – 141, Църковни общности - 63

Печатни медии – 22

4. Срещи с българи от чужбина в България.

Освен всекидневната работа на експерти по актуализация на наличните данни, голяма част от дейността е свързана и с инициране и провеждане на срещи с българи от различни краища на света, които идват в България. Срещите се провеждат в агенцията, понякога с участието на ръководство, понякога само от експерти — референти за даден регион — и/или в присъствието на директора на дирекция „Български общности и информационна дейност“. ***В рамките на календарната година през агенцията са минали за да се срещнат с нас 60 представители на български дружества, организации и училища от различни държави, включително далечните САЩ, Австралия, Аржентина.***

Хоризонтални връзки. От учредяването си агенцията за българите в чужбина съдейства и стимулира създаването на хоризонтални връзки между български организации в чужбина и институции и организации в България. В този аспект не оставяме без внимание посещения на наши сънародници от различни страни в България във връзка с техни инициативи тук. Така през изминалата година бяха осъществени следните хоризонтални връзки:

- Международен музикален фестивал на изкуствата „Музите“ с Биенале Артемидия Рим с директор Анна-Мария Гюзелева с цел привличането ѝ за жури в рамките на фестивала за 2023 г. и по-нататъшно сътрудничество;
- Международен младежки фестивал „Арлекин“ и Вената Ненкова, директор на асоциация „Паралел 43“ и другите български училища в Рим с цел осъществяване на фестивала „Арлекин“ в Рим;
- Международен кинофестивал „Славянска приказка“ с директор Елена Табанова – Димитрова с директора на Международния кинофестивал „ОККО“, Татяна Станева от Украйна
- гр. Болград (Украйна) и община Тополовград (България) – в рамките на инициативата „Забавно лято в България“. В резултат на пресконференцията, проведена в края на 2023 г. за участие в изданието на инициативата за 2024 г. изявиха желание община Алфатар, които тази година ще приемат деца от Молдова и община „Хасковски минерални бани, на които ще гостуват българчета от Албания.

5. Посещения на българските общности в чужбина.

Значителна роля за изпълнението на тази задача имат посещенията на ръководители и служители на Агенцията при сънародниците ни в различни страни. Практиката е те да се осъществяват или по покана на български организации, обикновено във връзка с някакво значимо събитие, или по преценка на посланика на България в съответната страна. Сред тези посещения могат да се открият:

- Сърбия, Босилеград /19-20.02.2023/ - посещение на изп. Директор и експерт по случай Деня на Васил Левски, по покана на ЮЩ Босилеград. В рамките на командировката са осъществени срещи с представители на българските организации в града, набелязани са проблемите, очакващи решение.
- Сърбия, Белград /3-4.03.2023/ - посещение по случай националния празник на България и представяне на изложба на Григор Николов „Свобода и национално съзнание”, по покана на посланика на Република България в Сърбия г-н Петко Дойков. На приема, даден от посланик Дойков по случай Националния празник на България бяха поканени представители на всички български организации в Сърбия, което бе даде възможност изп. директор и референта за Сърбия да проведат срещи с тях.
- Белгия „Брюксел /18-22.03.2023/ - посещение на изп. директор и директора на дирекция „Български общности и информационна дейност” по покана и програма на посланика на Република България в Белгия г-н Пламен Бончев. Българската общност в Белгия не бе посещавана от ръководител на Агенцията повече от десетилетие.
- Сърбия, Босилеград / 16-17.04.2023/ - изп. директор, по покана на Сдружение „ГЛАС“.
- Кипър — Ларнака, Никозия, Лимасол, Пафос, Паралимни / 20-23.05.2023/, по покана на Съюза на българите в Кипър за 25-то юбилейно издание на Дните на българската култура в Кипър.
- Сърбия, Цариброд / 24.05.2023/, по покана на директора на гимназията „Св. Св. Кирил и Методий” във връзка с патронния празник.
- Албания, Тирана / 02-06.06.2023/, по покана на посланик Ивайло Киров. Посещението бе необходимо предвид предстоящото преброяване на населението в страната и стремежът на България да стимулира сънародниците ни да се самоопределят като българи.
- Северна Ирландия, Арма /02-05.06.2023/ по покана на Първо българско училище „Иван Вазов” във връзка със 7-то издание на Международен конкурс по четене „Аз Буки Веди“ за 1 и 2 клас.
- Аржентина / 20-27.06.2023/, по покана на Федерацията на българските организации в Аржентина и посланик Стоян Михайлов във връзка с Първия събор на българските фолклорни колективи в страната.
- Сърбия, Цариброд /04-05.10.2023/, по покана на председателя на КИЦ Цариброд във връзка с 25-годишнината на организацията.
- Белгия, Брюксел /24-25.11.2023/ - заключителният етап на Международния фестивал „Аз съм българче“, организиран от Асоциация Т.А.Н.Г.Р.А Мадрид, Испания
- Германия, Мюнхен /07 – 11.12.2023/ , по покана на БНУ „Дора Габе“ във връзка с 10-годишнината, както и по повод 15 години БНУ „Паисий Хилендарски и 30 години Фолклорен ансамбъл „Лазарка.

6. Инициативи на ИАБЧ

Агенцията за българите в чужбина има дългогодишна традиция за организиране на конкурси за деца от българските общности в чужбина.

- **Кинофестивал с български филми „На един линк разстояние“** – със съдействието на Gledam.bg В периода 27.02.2023 – 08.03.2023 нашите сънародници имаха възможност да се насладят на подбрана колекция от пет български детски филма. Инициативата премина с интерес. Организирахме седмица на детското кино с безплатен достъп до пет филма като гледаемост по отчет от платформата е имало от наши сънародници от САЩ, Канада, Франция, Германия и Швейцария
- И тази година при забележително участие от страна на сънародниците ни в чужбина бяха проведени и утвърдилите се във времето **конкурсите на ИАБЧ за най-младите ни сънародници в чужбина:**
 - ✓ **Литературен конкурс „Стефан Гечев” — 27 издание:** постъпиха общо – 227 литературни творби от 12 държави: Австрия, Великобритания, Германия, Гърция, Испания, Италия, Кипър, Украйна, Унгария, Франция, Чешката Република и Република Сърбия. В конкурса бяха отличени в 53 творби като от Първа възрастова група – 13 участници, Втора възрастова група – 21 участници и Трета възрастова група – 19 участници.
 - ✓ **Конкурс по рисуване „България в моите мечти”- 22 издание:** получени общо над 250 рисунки от 16 държави (Гърция, Мароко, Франция, САЩ, Великобритания, Шотландия, Украйна, Унгария, Италия, Канада, Чехия, Германия, Испания, Кипър, Р. Северна

Македония и Сърбия). В конкурса бяха отличени в 37 творби като за първо, второ и трето място за Първа възрастова група – 6, Втора възрастова група – 6 участници и Трета възрастова група – 5 участници и 20 специални награди и поощрителни награди..

- ✓ **Конкурс по пеене „Любка Рондова“ — 13 издание:** постъпиха 130 изпълнения от 13 държави: Германия, Гърция, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Кралство Мароко, Румъния, САЩ, Украйна, Унгария, Франция, Чехия и Шотландия. В конкурса бяха отличени 35 творби като от Първа възрастова група – 11 участници, Втора възрастова група – 9 участници и Трета възрастова група – 5 участници (Гран При, 5 специални награди и 4 поощрителни)

Тържественото връчване на наградите се състоя на 07.08.2023 г. в Националния дворец на децата. За пръв път от много години беше възстановена традицията наградата за носителите на първите места да бъде летуване в България. 35 деца на възраст от 7 до 16 години изкараха 10 дни в Центъра за духовно здраве „Духовно огледало“ в с.Бродилово.

- За втора поредна година Изпълнителна агенция за българите в чужбина „изнася“ честването на **Деня на бесарабските българи 29 октомври** извън концертните и конферентните зали. Тази година празникът бе отбелязан със серия от събития:
 - ✓ Откриване на **Паметна плоча за загиналите през 1945 г. таврийски българи** във Воденската гора, Ловно стопанство „Воден-Ири Хисар“ край гр. Разград (20.10.2023, съвместно с Дружество „Родолубец“)
 - ✓ **Фестивал на бесарабските българи.** Двудневното събитие се проведе на площада пред Националния ден на културата в часовете от 12:00 до 22:00. В програмата се включиха участници с разнообразни музикални изпълнения в най-различни стилове; танцови хореографии на ансамбли и организации на сънародниците ни зад граница. За присъстващите имаше детски забавления; културно ателие и традиционна кухня. Имаше участниците от бесарабските ансамбли от Украйна и Молдова; български изпълнители; народни певци и театрална група от София. (21-22.10.2023)
 - ✓ **Празничен концерт**, посветен на Деня на бесарабските българи в Централния военен клуб. На концерта беше връчен Почетен медал „Паисий Хилендарски“ на дългогодишния радетел за бесарабските българи г-н Никола Караиванов (29.10.2023, съвместно с дружество „Родолубец“).
 - ✓ **Представяне на новия брой XI на алманах „Родолубец“** в Литературен клуб „Перото“. Агенцията финансово подпомогна със сумата от 2000 лв. издаването на алманаха, а в рамките на събитието връчихме Почетен плакет на един от основателите и дългогодишен член на дружество „Родолубец“ г-н Тончо Василев по случай 80-годишния му юбилей (01.11.2023, съвместно с дружество „Родолубец“),
 - ✓ **Творческа вечер с изложба и подставяне на литературните творби по повод 80-годишния юбилей на Анна Малешкова** – писател, журналист, художник. ИАБЧ удостои г-жа Малешкова със Златна значка на агенцията. (07.11.2023).
- **Годишна награда на ИАБЧ „Българка на годината „Света Злата Мъгленска“ – 2022.** Както винаги отварянето на конкурса за номинации бе обявено през месец януари. До края на м. септември бяха постъпили 12 номинации 8 държави Италия, Украйна, Турция, Аржентина, Канада, САЩ. Комисия в проф. Пламен Павлов, проф. Ана Кочева и изп.директор на агенцията избраха за Българка на годината за 2022 г. г-жа Жанна Суслина от гр.Болград,Украйна. Церемонията по награждаване се проведе на 16.11. 2023 г., наградата бе връчена от дългогодишния патрон на инициативата, Вицепрезидента на България г-жа Илияна Йотова.
- **Програма за отбелязването на 120 години от установяването на дипломатически отношения между България и САЩ¹ „България-Америка: минало, настояще, бъдеще“**, посветена на 120-годишнина от установяване на дипломатическите отношения между България и САЩ, както и 170-годишнината от рождението на първия български посланик във Вашингтон – Стефан Панаретов. В рамките на програмата бяха планирани и успешно осъществени следните инициативи:
 - ✓ Предпремиера и премиера в София на документалния филм „Кавал парк“, българо-американска продукция на режисьора Богдан Дарев, живеещ и работещ в Сиатъл и Българското общество за просвета и култура „Пчела“ в Лос Анжелис. Пред-премиерата в

¹ В програмата бяха включени събития, организирани и от други институции, но го отчитаме като инициатива на ИАБЧ, тъй като именно по предложение на агенцията всички тези събития бяха организирани и обявени като цялостна програма, и именно ИАБЧ през цялото време осъществяваше координацията между различните участници.

Сити Марк Арт Център беше представена пред отбрана публика от високопоставени лица на държавната администрация на 4.4.2023г., а излъчването пред широката публика в Дома на киното се проведе на 11.5.202г.;

- ✓ Изложба на български художници от Америка на тема: „HERE AND THERE: МЕЖДУ ДВА БРЯГА“ с картини на членове на Сдружението „Български художници зад граница“ – Чикаго, открита на 2 август 2023 в галерия „Мисията“ на ДКИ-МВнР и експонирана в продължение на повече от един месец;
 - ✓ Документална фото-изложба на 120-годишната история на отношенията между България и САЩ - Изложбата е реализирана по идея на ИАБЧ и дирекция „Америка“, от Държавна агенция „Архиви“ с участието на Централната библиотека и Научния архив на БАН и съдействието на БТА. Тя бе открита на тържествен прием по случай годишнината в сградата на МВнР на 28.6.2023г. и експонирана в продължение на повече от месец в ДАА;
 - ✓ Подкрепа на мероприятията на Дирекция „Америка“ на МВнР, посветени на годишнината, а именно: Валидиране на юбилейна пощенска марка (4 септември), както и тържествения концерт на Софийската филхармония в зала „България“, представен на 28.09.2023 г. ;
 - ✓ Концерт на Биг Бенда на БНР с пряко излъчване „на живо“ (steaming), придружен с изложба на графики на българския художник от Бесарабия – Александър Телалим в Първо студио на БНР (14.12.2023)
- **Представяне на книгата „Твоят глас може да промени живота ти“ на сънародничката ни от остров Сицилия, Италия – г-жа Дими Йорданова Командучи** Премиерата се състоя в Националната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ пред погледите на приятели, медии, роднини и гости на авторката
 -

7. Подкрепа на инициативи на български организации в чужбина

Агенцията традиционно подкрепя редица на утвърдили се инициативи на организации на наши сънародници в чужбина, а в рамките на изтеклата година, в резултат на активизиране на контактите с българските организации по света се появиха и нови такива. Сред тях са:

- 30-то юбилейно издание на **Международния детски великденски фестивал в Босилеград, организиран от Сдружение „ГЛАС“**, провеждането на който ИАБЧ подкрепи финансово със сума от около 10 000 лв, с които бяха закупени брандирани фланелки, шапки, баджове, както и заплатено озвучаването и осветлението на събитието (**16-17.04.2023 г.**).
- **Международен конкурс по четене „Аз Буки Веди“ 7 издание**. Автор на идеята е Българско училище „Аз Буки Веди“, Кьолн, Германия, като всяко ново издание се провежда в различна държава, с организатор неделно училище. Тазгодишното издание се проведе в гр. Арма, Северна Ирландия, организирано от Асоциация „Българска култура и образование“ и Първо българско училище „Иван Вазов“, под патронажа на посланик Марин Райков. Агенцията за българите в чужбина традиционно осигурява наградният фонд на инициативата. (**02-05.06.2023**)
- **Фестивал „Българска душа на свята земя“, 8 издание** – съвместна инициатива на Арт Салон „Сели“ и Общество „Димчо Дебелянов“ и под егидата на кмета на гр. Бат Ям, Израел, с подкрепата на ИАБЧ. Чрез дейностите се предоставя възможност за обмен на културни традиции и обичаи между двата приятелски народа, а това е начинът за обединяване на българите по света и съхраняване на българските корени. ИАБЧ популяризира фестивала и привлича участници. Тази година благодарение на агенцията във фестивала участваха над 1600 от различни държави по света.
- **НОВО. Инициатива по проект на благотворителната организация „Двойна дъга“ в Днепър и председател на Международната благотворителна фондация „Спаси Украйна“ за предоставяне на топли дрехи на деца от български семейства в Одеса**. Закупуването на дрехите беше финансирано от благотворителната организация „Двойна дъга“ (гр.Днепър, Украйна), а агенцията за българите в чужбина чрез контактите с организации на българите в Одеса (БУЦ МЕДИА и г-жа Катя Гержик, Асоциацията на българите в Украйна и г-жа Светлана Драгнева, Младежки клуб „АКТИВ“ и г-жа Марияна Чепразова) състави списъка с българчета. Инициативата успя да облече 210 българчета от Одеса, от които част бяха от семейства с по 3, а няколко и от такива с 4 деца (28-29.10.2023)
- **Международен фестивал на българите по света „Аз съм българче“, 15 издание (24-25.11.2023)** Фестивалът се организира всяка година от 2009 г. досега по инициатива на Асоциация Т.А.Н.Г.Р.А., Мадрид съвместно с Изпълнителната агенция за българите в чужбина (ИАБЧ), като всяка година домакин на събитието е българска организация в различна държава.

- През 2023 г. това бе столицата на Белгия. Фестивалът има за цел да допринесе за съхраняването на националното самосъзнание, бит и култура, за насърчаването на изучаването на родния език от българите, живеещи в чужбина, както и за заздравяване на взаимодействието между неправителствените организации на диаспората ни. български деца от Белгия, Испания, Италия, Нидерландия, Великобритания и Румъния. ИАБЧ традиционно подпомага логистиката като популяризира фестивала, а също така и осигурява наградния фонд на включените в програмата конкурси. В рамките на тазгодишното издание агенцията организира и кръгла маса, ръководена от г-н Валерий Радолов, директор на дирекция „Български общности и информационна дейност“
- **Олимпиада за българските училища в Чикаго, посветена на Апостола на свободата Васил Левски през 2023г. – 17-то издание**, организирана от Българския културен клуб „Магура“ и Българо-Американския Център за Културно Наследство в Чикаго. Поздравителен адрес до организаторите и участниците, както и патриотична литература за отличените деца.
 - **Втори културен маратон „Камък и вода“ София 2023** Сдружение „АРТ ПРЕМИЕРА“, Атина, с председател Юрка Райчева „Ларго. ИАБЧ осигури информационна подкрепа и предоставяне на книги за участниците, както и цветно отпечатване на картини формат А3 на деца от БНУ „Св.св.Кирил и Методий“, Атина, Република Гърция, които бяха изложени на събитието. (8-10.09.2023).
 - **Първи български фестивал на шевицата в Северна Америка „Канатица Фест“** (Ванкувър, Канада), организиран от Българо-канадското дружество на Британска Колумбия. Участваха фолклорни групи от канадските градове: Ванкувър, Торонто, Китченер, Калгари, Монреал, както и Сан Диего, Лос Анджелис, Сан Франциско и Денвър в САЩ. Агенцията съдейства логистично за провеждането на фестивала, Беше изпратен поздравителен адрес и видеообръщение към организаторите (22-24.09.2023)
 - **Информационна подкрепа на проект „Дигитална раница – моята България“** по програма „Еразъм“ на Европейския съюз за изготвянето на онлайн-образователна платформа със свободен достъп за обучение по български език в чужбина (www.digitalbag.bg).
 - **Трети фестивал „С аромат на розата“ Атина 2023** на Сдружение „АРТ ПРЕМИЕРА“ с председател Юрка Райчева в периода 03.06-05.06.23с информационна подкрепа и предоставяне на книги за участниците

8. Съвместни проекти с партньори в България

- **Конкурс „Коледа в нас“** — съвместна инициатива на Агенцията с интернет телевизия „Аз мога, аз знам“ и Националния дворец на децата.
- **Изложба „Българите в Румъния. Културно наследство от фонда на Националния етнографски музей“** — съвместна инициатива на ИАБЧ с ИЕФЕМ и Сдружение на банатските българи в България „ФАЛМЕС“
- **Фестивал „Българска душа на свята земя“, 8 издание** — съвместна инициатива на Арт Салон „Сели“ и Общество „Димчо Дебелянов“, с подкрепата на ИАБЧ
- **Международен ученически конкурс на тема „Следи от Кирило-Методиевото дело по света“**, съвместна инициатива на Кирило-Методиевския научен център при БАН и Асоциацията на българските училища в чужбина, с подкрепата на ИАБЧ
- **Международно младежко биенале „Българските следи по света — с палитра, камера и слово“**, организирано от Българско неделно училище „Асен и Илия Пейкови“ и Културна асоциация „Паралел 43“ в Рим, под патронажа на БАН и със съдействието на ИАБЧ
- **Национален фестивал на детската книга, Сливен — 25 издание**, инициатива на Регионална библиотека „Сава Доброплодни“ с партньорство с Министерство на културата и ИАБЧ
- **Международен фестивал за детско и младежко медийно изкуство „Арлекин 12 издание**, организиран от интернет телевизия „Аз мога, аз знам“, с подкрепата на ИАБЧ
- **Арт студио за музикален и танцов фолклор „Бесарабска плетеница“**, организирано по идея на наши сънародници от Молдова с подкрепата на ДМЦ „Хелиос“ и Агенцията 5.10. Проект „Помощ на българските деца и най-смелите в Украйна“, в рамките на който е организирано набиране и предаване на компютърно оборудване за обучението на българските деца в Украйна. Инициатор на проекта е компанията Netpeak Bulgaria, подкрепен от ИАБЧ.
- **Проект „Помощ на българските деца и най-смелите в Украйна“**, в рамките на който е организирано набиране и предаване на компютърно оборудване за обучението на българските деца в Украйна. Инициатор на проекта е компанията Netpeak Bulgaria, подкрепен от ИАБЧ

- **Инициатива за деца „Забавно лято в България“** — най-новата инициатива на ИАБЧ, съвместно с община Тополовград и Читалище „Св. Св. Кирил и Методий - 1894“ — Тополовград. В рамките на инициативата деца на възраст между 9 и 14 години бяха настанени в семейства на българи с деца на подходящата възраст в Тополовград, като за всеки ден от едноседмичния им престой в България имаше предвидени различни дейности. Бяха поканени 10 деца от гр. Болград, Украйна.
- **Второ издание на кампанията на БНР „Българските посланици на културата“** – инициатива на Българско национално радио. Сред 12 наградени са и две изявени българки от чужбина – Кина Бъговска от Чикаго и Десислава Срефанова от Лондон. (м.декември).
- **Международен кинофестивал „Славянска приказка“, 11-то издание** – Агенцията традиционно подкрепи Академията за кино, телевизия и интернет при провеждането на 11-тото издание на кинофестивала, като осигури залата за прожекции на избрани филми, както за тържествените церемонии с награждаване на отличените; част от наградния фонд и рекламните материали на събитието. Във Фестивала се включиха български творци от САЩ и Франция, както и кинематографични продукции от още 11 държави: България, Великобритания, Германия, Гърция, Казахстан, Палестина, Русия, Северна Македония, Узбекистан, Украйна и Южна Корея (8-11.09.2023)
- **Националният конкурс за детска рисунка и превод „Български светци, царе, герои“**, организиран от Фондация „Детето и фолклора“. Разпространение по училищата от държавите от компетентност (САЩ, Канада, Австралия и Нова Зеландия) на информация за новата инициатива, както и присъдените грамоти на отличените участници от САЩ (ноември 2023).
- **Конкурс "Българите кои сме ние"** на Фестивала за детско и младежко медийно изкуство "Арлекин" - партньор на ИАБЧ;

Във всички проекти ИАБЧ участва като оповестява събитията в своите средства за информация, привлича за участие в тях наши сънародници от различни страни, осигурява награден фонд, а в отделни случаи и финансира престоя в България на участници от българските общности от чужбина.

9. Защита правата и интересите на българските общности зад граница и запазване на тяхната културна и религиозна идентичност чрез поддържане и откриване на български училища, културни центрове, български църкви и др.

Изпълнителна агенция за българите в чужбина традиционно осигурява на българските организации по света литература, учебни помагала и материали за културни и образователни инициативи като също така подпомага дейността на ЗП.. В рамките на отчетния период са предоставени материали на:

- Академично дружество „Св. Св. Кирил и Методий“ - Карлсруе, Германия
- Аржентинско-българска фондация – Буенос Айрес, Аржентина
- Асоциация „България“ — Рим, Италия
- Болградска гимназия, Болград, Украйна
- Българска община в Кишинев, Република Молдова
- Българската общност в Лос Анджелис, САЩ
- Български културно-образователен център „Медия“ — Одеса, Украйна
- Български учебен център „Знание“ в Чикаго, САЩ
- Българско културно дружество „Иван Вазов“ - Берисо, Аржентина
- Българско неделно училище "Дора Габе" – Варшава, Полша
- Българско неделно училище "Васил Левски", Атина, Гърция
- Българско неделно училище „Азбукарче“, Полис Хрисохус, Гърция
- Българско неделно училище „Дора Габе“, Мюнхен, Германия
- Българско неделно училище „Д-р Петър Берон“, Ларнака, Кипър
- Българско неделно училище „Народни будители“, Паралимни, Кипър
- Българско неделно училище „Никола Вапцаров“, гр. Никозия, Кипър
- Българско неделно училище „Паисий Хилендарски“, Лимасол, Кипър
- Българско неделно училище „Паисий Хилендарски“, Мюнхен, Германия
- Българско неделно училище „Св.св. Кирил и Методий“, Никозия, Кипър
- Българско неделно училище „Васил Левски“, Атина, Гърция
- Българско училище „Аз, Буки“ – Рим/Колеферо, Италия
- Българско училище „Булгарина“ – Пескара, Италия
- Българско училище „Здравей“, Скопие, Република Македония

- Българско училище „Иван Вазов“ – Париж, Франция
- Българско училище „Йордан Йовков“, Букурещ, Румъния
- Българско училище „Кирил и Методий“, Париж, Франция
- Българско училище „Пейо Яворов“ – Брюксел, Белгия
- Българско училище „Пейо Яворов“ – Милано, Италия
- Българско училище „Проф. Иван Шишманов“ — Виена, Австрия
- Българско училище „Родина“ – Малага, Испания
- Българско училище „Родна реч омайна“ – Париж, Париж
- Българско училище в Пафос, Кипър
- Българското малцинство в Албания
- Гимназия „Св. Св. Кирил и Методий“, Цариброд, Сърбия
- Гражданско сдружение „Българите в Аржентина“ – Буенос Айрес, Аржентина
- Гръцко-българско сдружение за култура — Атина, Гърция
- Дружествата на българите в Австралия - в градовете Сидни, Канбера и Бризбейн
- Дружество за подкрепа и култура на балканските изселници – Ескишехир, Турция
- Дружество за подкрепа и култура на балканските изселници (Balkan Göçmenleri Kültür ve Dayanışma Derneği) част от „Федерация Балгъоч“ – Измир, Турция;
- Дружество на българите „Родина“ — Сидни, Австралия
- Културно дружество „Васил Левски“ – Лас Бреняс, Аржентина
- Културно дружество „Св.Св. Кирил и Методий“- Комодоро Ривадавия, Аржентина
- Културно дружество „Христо Ботев“ – Роке Саенс Пеня, Аржентина
- Културно-образователен център „Магура“ в Чикаго, САЩ
- Младежите от българското малцинство в Белград и АО Войводина, Република Сърбия
- Музей в село Кортен, Република Молдова
- Награди за победителите в Международния конкурс по четене, Арма, Северна Ирландия
- Победителите в конкурса на Кирило-Методиевския научен център при БАН и АБУЧ
- Първа българска гимназия – Париж
- Сдружение „Глас“ — Босилеград, Сърбия
- Съюза на българите в Кипър — XXV „Дни на българската култура в Кипър
- Театър „Отражение“ в Торонто, Канада
- Участници във фестивала „Арлекин“ 2023
- Участниците в инициативата „Забавно лято“, гр. Тополовград 2023 (българчета от Болград, Украйна)
- Участниците в Лятно арт студио „Бесарабска плетеница“ (българчета от Молдова) – Приморско, България
- Участниците в лятно обучение в с. Бродилово 2023
- Участниците в Международен конкурс „Приказка за София“
- Участниците във Втори културен марафон „Камък и вода“
- Участниците във фестивала „Арлекин“ 2023
- Участниците във фестивала „С аромат на роза“ (за четирите български училища в гр. Атина — участници във фестивала)
- Участниците от българските училища в Чикаго, САЩ, отличени в традиционната Олимпиада, посветена на Апостола на свободата
- Участниците от гр. Болград, Украйна, в XXX международен великденски фестивал в Босилеград
- Участниците от гр. Комрат, Молдова, в XXX международен великденски фестивал в Босилеград
- Участниците във Фестивала на детската книга — Сливен

10. Провеждане на информационни кампании, координирано с останалите компетентни ведомства, по въпроси от културно, образователно и др. естество, което е от интерес за българските граждани в чужбина.

Агенцията се включи в 21-во издание на инициативата на сдружение Ja Bulgaria „Мениджър за един ден“, в рамките на която 8 младежи от различни градове в страната имаха възможност да влязат в ролята на изпълнителен директор, зам. изпълнителен директор и главен секретар на агенцията.

ИАБЧ традиционно участва в информационна кампания за кандидатстване на лица от български произход, живеещи в чужбина в български висши училища по ПМС 103/1993 г. Представител на

агенцията участва в онлайн кампаниите за Украйна и Молдова, както и в пътуванията до Сърбия и Република Северна Македония с цел информиране на кандидатите за обучение в България относно процедурата и необходимите документи за доказване на българския произход.

Отличаването с почетни знаци и отличия на Агенцията на сънародници и организации в чужбина също е важна част от дейността на институцията, тъй като по този начин засвидетелстваме на нашите сънародници, че дейността им по запазване на българската идентичност и култура е оценена в България, което, на свой ред е стимул за по-нататъшните им усилия. За отчетния период са дадени 13 отличия.

11. Установяване на българския произход на чужди граждани, за целите на изпълнение на Държавната политика в сферата на образованието, установяването в България, придобиването на българско гражданство и осигуряване Достъп до пазара на труда.

За изминалото полугодие Агенцията е приела 1527 заявления от наши сънародници от Сърбия, Украйна, Руска Федерация, Република Северна Македония, Албания, Република Молдова и др. Издадените удостоверения са 1556.

В рамките на отчетния период ИАБЧ със съдействието на „Визов център“ — МВнР, Дирекция „Миграция“ — МВР и ДАНС успя да преодолее затруднението на „Визов център“ за издаване на визи Д на основание български произход, като разработи и съгласува с изброените институции подходяща за целта процедура.

ИАБЧ успя да създаде работещ механизъм за потвърждение на българския произход на сънародници от чужбина за целите на Главна инспекция по труда и Изпълнителна агенция по заетостта към МТСП.

Консултативен съвет. В изпълнения на разпоредбите в ЗБГ от март 2021 г. ИАБЧ финализира създаването на предвидения в посочените промени Консултативен съвет към ИАБЧ.

Изпълнителната агенция за българите в чужбина участва със свои представители в Междуправителната работна група по изработването на проект за изменение на ПМС 103/1993г. Предложените от ИАБЧ промени бяха частично приети, което прави възможно изпълнението на ангажиментите ни към МОН, но в условията на временна необходимост до приемането на законодателни промени, уеднаквяващи административния процес по удостоверяването на български произход

Проведени са многобройни консултации с народни представители от парламентарно представените партии, както и със специалисти в сферата на законотворчеството си относно спешната необходимост от синхронизиране законодателната уредба, касаеща политиката на България по отношение на българите в чужбина и дейността на ИАБЧ в частност.

12. Организационни структури, участващи в програмата:

Водещи структурни звена: Изпълнителна агенция за българите в чужбина към МВнР; изпълнява се координирано с: дирекция „Консулски отношения“, Генерална дирекция „Двустранни отношения“, Генерална дирекция „Европейски въпроси“, дирекция „Югоизточна Европа“, дирекция „Двустранно европейско сътрудничество“, дирекция „Източна Европа и централна Азия“, дирекция „Америка“, Дирекция „Близък изток и Африка“, дирекция „Азия, Австралия и Океания“, дирекция „Права на човека“, Държавния културен институт, и задграничните представителства.

13. Външни фактори, които могат да окажат въздействие върху постигането на целите на програмата

14. Позитивни въздействия

Съхраняване на националната принадлежност на българите и българските общности в чужбина. Създаване на условия за приобщаване на огромния кадрови и демографски ресурс на българите зад граница за работа в полза на България – както чрез привличане към обратно завръщане в страната, така и за работа в полза на националните приоритети на място зад граница.

Негативни въздействия

- Възникване на форсмажорни обстоятелства, възпрепятстващи изпълнението на дейностите в предварително планираните срокове.
- Забавяне в осигуряването на материални и човешки ресурси.
- Усложнена комуникация по външни и независещи от МВнР причини.
- Опити за утилитарно отношение на част от българските организации към отпускните средства, с цел персонално облагодетелстване на дадени лидери на българските общности, прояви на корупция и конфликт на интереси.

бул."Дондуков" 2а, София 1000;
тел.:935 06 55; факс: 935 06 51

2a, Dondoukov Blvd., Sofia 1000, Bulgaria;
tel.: 935 06 55fax: 935 06 51

e-mail: aba@aba.government.bg